

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 7T/40/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123010511
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbora Hollá Sopková
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6123010511.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica na hlavnom pojednávaní dňa 02. 10. 2023 konajúc samosudcom JUDr. Barborou Sopkovou v trestnej veci obžalovaného R. M., O.. XX. XX. XXXX X. M., takto

rozhodol:

obžalovaný: R. M., O.. XX. XX. XXXX X. M., Z. V. Z. XXX/XX, X., D. V. V., E. D. V. Y., Z.. Č.. X. Ú. O. X. Z. D. F. V. V., F. XX, V. V.

je vinný, že

dňa 25. 10. 2022 čase okolo 14.00 h v Banskej Bystrici na ul. Jilemnického, pod budovou Okresného úradu Banská Bystrica, pristúpil k U. I., O.. XX. XX. XXXX, osobe staršej ako 60 rokov, ktorý tam stál s osobou W. P.Á., O.. XX. XX. XXXX, kde mal pri tomto vedľa seba položené igelitové tašky s nákupom a využil jeho nepozornosť a rýchlo k nemu pristúpil a silou ho napadol tak, že ho rukami sotil do oblasti ramien, na čo U. I. padol dozadu až na zem a zobral mu jednu igelitovú tašku s nákupom a z miesta činu ušiel, čím svojím úmyselným konaním, spôsobil U. I. škodu odcudzením vecí vo výške 15,00 Eur a zranenia, ktoré si nevyžadovali lekárske ošetrenie,

kde uvedeného skutku sa dopustil napriek tomu, že bol rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T/72/2012 zo dňa 10. 09. 2012, právoplatným dňa 23. 10. 2012, odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 5 (piatich) rokov pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 Trestného zákona,

t e d a

proti inému použil násilie v úmysle zmocniť sa cudzej veci a uvedený čin spáchal na chránenej osobe - osobe vyššieho veku,

č í m s p á c h a l

zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona.

Za to sa

o d s u d z u j e

Podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) s poukazom na § 39 ods. 4 Trestného zákona, § 42 Trestného zákona a § 46 Trestného zákona na súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyroch) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona Trestného zákona sa trest vykoná v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona sa z r u š u j e výrok o treste z trestného rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T/52/2023 zo dňa 07. 09. 2023, právoplatného dňa 20. 09. 2023, ktorým mu bol v bode 7. a 8. obžaloby podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona, § 46 Trestného zákona uložený úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyroch) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia a opatrenia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Výrok o uložení protialkoholického liečenia ambulantnou formou a povinnosti nahradiť škodu z trestného rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T/52/2023 zo dňa 07. 09. 2023 ostáva nezmenený.

o d ô v o d n e n i e :

Prokurátor Okresnej prokuratúry Banská Bystrica podal dňa 14. 06. 2023 na Okresný súd Banská Bystrica obžalobu sp. zn. 3 Pv 300/22/6601 - 25 na obvineného R. M. pre trestný čin právne kvalifikovaný ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona na tom skutkovom základe, ako je uvedený v obžalobe a výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Súd určil termín hlavného pojednávania, na ktorom vykonal dokazovanie.

I.

Obžalovaný R. M. na hlavnom pojednávaní dňa 03. 10. 2023 urobil vyhlásenie v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že je vinný zo spáchania skutku, ktorý mu je kladený za vinu vo vyššie označenej obžalobe.

Keďže obžalovaný na všetky otázky súdu, položené mu v zmysle § 333 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku, odpovedal kladne, po súhlasnom stanovisku prokurátora a ostatných procesných strán, súd jeho vyhlásenie prijal a rozhodol, že dokazovanie v rozsahu priznania spáchania skutku na hlavnom pojednávaní nevykoná a vykoná len dôkazy súvisiace s výrokom o treste a náhrade škody.

Súd tak rozhodol z dôvodu, že vyhlásenie obžalovaného o vine bolo v zhode s dokazovaním vykonaným v prípravnom konaní. Okolnosti žalovanej trestnej činnosti a jej spáchanie obžalovaným v zmysle skutkového stavu tvrdeného obžalobným návrhom preukazuje predovšetkým samotná výpoveď obžalovaného, ktorý sa ku skutku priznal, tento aj oľutoval. Obžalovaný využil, že sa s poškodeným rozprávala svedkyňa W. P., pričom videl, že poškodený má mať dole rifle, čo využil a rozhodol sa okradnúť ho. Videl a vedel, že poškodený je starší pán, čo sa tiež rozhodol využiť. Okrem toho bol vypočutý aj ďalší svedok U. K., bolo vykonané znalecké dokazovanie, ohliadka miesta činu a vykonané ďalšie dôkazy, ktoré v logických a časových súvislostiach preukazujú pravdivosť výpovede obžalovaného a správnosti skutku ako aj právnej kvalifikácie skutku.

Vyhodnotiac skutkové zistenia jednotlivito a vo vzájomnom súhrne súd dospel k záveru, že výsledky dokazovania, ktoré bolo vykonané v prípravnom konaní preukázali, že sa stal skutok vykazujúci objektívne i subjektívne znaky stíhaného trestného činu a že jeho vykonanie možno ako priamemu páchatelovi pripísať práve obvinenej osobe - Andrejovi Kováčovi.

Poškodený U. I. si nárok na náhradu škody v prípravnom konaní neuplatnil, s čím súd oboznámil postupom podľa § 263 ods. 1 Trestného poriadku prečítaním zápisnice o jeho výsluchu (č. I. 57 - 97).

Podľa § 269 Trestného poriadku sa oboznámili listinné dôkazy:

- správy a povesti na obvineného (č. I. 177 - 188)
- odpis z registra trestov (č. I. 189 - 193, 333)
- výpis z Ústrednej evidencie priestupkov (č. I. 194 - 202)
- trestný rozkaz Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T/52/2023 zo dňa 07. 09. 2023 (č. I. 293 - 300)
- lustrácia Centrálnej evidencie správnych deliktov a priestupkov (č. I. 304 - 324)
- lustrácia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (č. I. 325 - 352)

Vyjadrenie obžalovaného: aktuálne vo VTOS nie som pracovne zaradený. Nepoberám žiadny dôchodok. Kým ma nezavreli, poberal som dávky v hmotnej núdzi vo výške 120 EUR.

II.

Zločinu lúpeže sa podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona sa dopustí ten, kto proti inému použije násilie alebo hrozbu bezprostredného násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci a taký čin spácha na chránenej osobe, potrestá sa odňatím slobody na sedem až dvanásť rokov.

Chránenou osobou sa rozumie osoba vyššieho veku, teda osoba staršia ako 60 rokov.

Obžalovaný v súčasnej dobe vykonáva trest odňatia slobody a nie je pracovne zaradený. Nepoberá žiadny dôchodok, na slobode poberal dávky v hmotnej núdzi vo výške 120,00 Eur.

V minulosti bol osemkrát súdom potrestaný, prevažne za majetkovú trestnú činnosť, no tiež za násilnú trestnú činnosť. Deviatykrát bol potrestaný trestným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T/52/2023 zo dňa 07. 09. 2023, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20. 09. 2023 za prečiny neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona, krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. d) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. g) Trestného zákona, ktorých skutkov sa dopustil v dňoch 28. 05. 2022, 06. 11. 2022 a 10. 11. 2022, za ktoré skutky krádeží mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyroch) mesiacov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia. Bolo mu uložené ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou a povinnosť nahradiť škodu. Odsúdenie Okresným súdom Banská Bystrica časovo predchádza tomuto odsúdeniu, preto súd musel vziať do úvahy aj zásady ukladania súhrnného trestu odňatia slobody podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona, keďže o odsúdení Okresným súdom Banská Bystrica sa obžalovaný dozvedel až po tom, čo sa dopustil tejto trestnej činnosti (porovnaj nadobudnutie právoplatnosti dňa 20. 09. 2023 a spáchanie prejednávaneho skutku dňa 25. 10. 2022).

Priestupkovo bol postihnutý deväťkrát, najmä za priestupky proti občianskemu spolunažívaniu, za drobné krádeže či povinnosti chodca, teda za priestupky súvisiace so spôsobom života obžalovaného na slobode.

Pri rozhodovaní o treste, akým je potrebné na osobu obžalovaného pôsobiť, súd vychádzal zo zásad ukladania trestov podľa § 34 Trestného zákona. Ďalej súd vychádzal z okolností prípadu, jeho následku, z možnosti nápravy a osobných pomerov obžalovaného a skúmal aj existenciu poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Podľa § 38 ods. 2 Trestného zákona, pri určovaní druhu trestu a jeho výmery musí súd prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností. S trestom povinnej práce obžalovaný súhlas neudelil. Ukladanie peňažného trestu alebo trestu domáceho väzenia by vzhľadom na okolnosti, za akých bol skutok spáchaný, nenaplnilo účel trestu, predovšetkým prevenciu individuálnu a generálnu.

Obžalovaný svojím konaním použil násilie voči poškodenému, ktorý je chránenou osobou, s cieľom zmocniť sa jeho nákupu. Sám vypovedal, že na poškodenom videl, že je starší, využil aj to, že sa s ním rozprávala iná osoba, čo tiež znižovalo opatrnosť a pozornosť poškodeného. Nie je bez významu ani to, že sa opakovane dopustil spáchania zločinu. Berúc do úvahy uvedené ukladanie iného ako nepodmienečného trestu odňatia slobody ani neprichádzalo do úvahy.

U obžalovaného súd zistil jednu poľahčujúcu okolnosť, že sa ku skutku priznal a na hlavnom pojednávaní sa aj poškodenému ospravedlnil, a jednu priťažujúcu okolnosť, pretože v minulosti bol obžalovaný

potrestaný. Posudzovaním prirážajúcich a poľahčujúcich okolností nemohlo dôjsť k úprave hranice trestnej sadzby pre zločin lúpeže.

Pri aplikácii ustanovenia § 38 ods. 5 Trestného zákona pri trestnej sadzbe od siedmich do dvanástich rokov by súd musel ukladať trest so spodnou hranicou deväť rokov a šesť mesiacov. Majúc na pamäti, že obžalovaný spôsobil poškodenému zranenia, ktoré si nevyžadovali lekárske ošetrovanie a škoda je vo výške 15,00 Eur, je takáto sadzba neprimerane prísna.

Na jednej strane nemožno podceňovať nízke nebezpečenstvo, ktoré poškodenému hrozilo, na druhej strane nemožno preceňovať osobu obžalovaného a osobu poškodeného vzhľadom na ich pomery, v ktorých žijú. Obžalovaný fakticky žije ako osoba bez domova, ktorá sa snaží zabezpečiť si základné ľudské potreby. Poškodený je dôchodca, tiež je jeho zdroj príjmu obmedzený. Obžalovaný ale nepracuje, čo znamená, že financie na svoj život si zabezpečuje rôznym spôsobom, aj páchaním trestnej činnosti. Poškodený oproti obžalovanému nie je len v nepomere fyzickom a psychickom, ale tiež je medzi nimi rozdiel v spôsobe života. Preto hoci možno obžalovaný aj poškodený žijú skromne, obžalovaný sa opakovane dopúšťa trestnej činnosti. Je faktom, že obžalovaný využil vek poškodeného, uvedené ale samo o sebe nie je dôvodom na uloženie neprimerane vysokého trestu, pretože cieľom a účelom trestu nie je len páchatela odsúdiť, ale aj napraviť. Tieto funkcie by mali byť vzájomné a mali by sa dopĺňať, nemala by prevažovať len jedna z funkcií. Aj preto súd využil inštitút mimoriadneho zníženia trestu, pretože uloženie neprimerane vysokého trestu by malo len represívny efekt, len trestajúci, nie však efekt výchovný. Pri neprimerane vysokých trestoch hrozí, že páchatel rezignuje na svoju nápravu a v podstate počas výkonu trestu odňatia slobody len rešpektuje svoje povinnosti, no program zaobchádzania nemá u takých osôb šancu zapôsobiť, páchatel sa nemá záujem polepšiť. Restoratívna justícia je moderným poňatím trestného práva, ktorého účelom nemá byť len páchatela trestať, ale skutočne mu aj umožniť sa napraviť. Práca s odsúdeným musí spočívať v tom, aby si naozaj uvedomil následky svojho konania. Táto práca však nezahŕňa len samotnú dĺžku trestu, ale obsahuje aj ďalšie prvky, akými sú aj podmienky výkonu trestu, možnosť zapojenia sa do programov zaobchádzania účasťami na aktivitách, resocializácii, prevenčných aktivitách a pod. Taktiež v podmienkach slobody sú súčasťou restoratívnej justície aj probační a mediační úradníci a možnosť zmieriť odsúdeného a poškodeného.

Tieto úvahy súd viedli pri výmere ukladaného trestu odňatia slobody. Pri aplikácii inštitútu mimoriadneho zníženia trestu možno obžalovanému uložiť trest v trvaní najmenej dvoch rokov, čo ale súd považuje za nízky trest, berúc do úvahy že obžalovaný nepopiera, že využil vek poškodeného, teda bol si vedomý slabosti poškodeného. Obžalovaný tiež využil nepozornosť poškodeného, kedy sa rozprával s inou osobou a bol ochotný použiť násilie voči slabšej osobe, hoci reálny finančný zisk, ktorý mohol obžalovaný svojím protiprávnym konaním získať, zodpovedal hodnote nákupu. Obžalovaný nebol v takej ťaživej situácii, kedy by bol ohrozený jeho život a zdravie, nebol nútený za každú cenu poškodeného okradnúť o nákup.

Okrem toho súd pri ukladaní trestu musel prihliadnuť aj na priznanie sa obžalovaného ku skutku a na to, že po vyhlásení o vine súd vykonával dokazovanie len v menšom rozsahu s cieľom rozhodnutia o treste. Teda okrem odsekov 1 a 3 ustanovenia § 39 Trestného zákona možno aplikovať aj odsek 4 tohto ustanovenia a v dôsledku toho znížiť spodnú hranicu hrozacej trestnej sadzby.

Berúc do úvahy osobu obžalovaného (ktorý sa už v minulosti dopustil násilnej trestnej činnosti a zneužil pomery poškodeného) a okolnosti spáchania žalovaného skutku (spôsobenie zranení nevyžadujúcich si lekárske ošetrovanie a spôsobená škoda vo výške 15,00 Eur) súd uložil obžalovanému súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyroch) rokov a pre výkon tohto trestu ho zaradil do ústavu so stredným stupňom stráženia, pretože v posledných desiatich rokoch bol vo výkone trestu.

Na základe uvedených skutočností a zisteného skutkového stavu samosudca rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od jeho vyhlásenia alebo oznámenia.

Odvolanie má odkladný účinok.

V prospech obžalovaného môžu podať odvolanie príbuzní v pokolení priamom, jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manželka a družka ale nie proti jeho vôli. Poškodený môže podať odvolanie iba pre nesprávnosť výroku o náhrade škody.

Odvolanie nemôže podať ten, kto sa ho výslovne vzdal.